

HOSPODÁRENIE

na ktorej poskytovanie bol zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb, a či medzičasom neprestal splňať finančné podmienky na poskytovanie sociálnej služby ustanovené zákonom.

Poskytovateľ je povinný do 15. júla príslušného kalendárneho roka doručiť vyššiemu územnému celku prehľad o poskytovaní sociálnej služby a tieto údaje za predchádzajúci kalendárny rok:

- prehľad o príjmoch (výnosoch) a výdavkoch (nákladoch),
- prehľad príjmov v členení podľa zdrojov,
- stav a pohyb majetku a záväzkov,
- ekonomicky oprávnené náklady na jedného prijímateľa sociálnej služby podľa druhu poskytovanej sociálnej služby za kalendárny rok.

Podľa doterajšej právnej úpravy bola každá fyzická osoba, ktorá vykonávala sociálne služby, povinná viesť účtovníctvo, a súčasne vyhotovovať výročnú správu, čo predstavovalo pre dotknuté subjekty nadbytočnú administratívnu záťaž. Podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v z. n. p. je fyzická osoba účtovnou jednotkou iba vtedy, ak preukazuje svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov podľa osobitného predpisu. Fyzické osoby sa však môžu rozhodnúť a viesť namiesto účtovníctva daňovú evidenciu alebo si uplatňovať výdavky paušálnej sumou v súlade so zákonom č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v z. n. p. Ukladanie výročnej správy do verejnej časti registra účtovných závierok pre fyzické osoby poskytujúce

sociálne služby je teda neprimernou záťažou, vzhladom na skutočnosť, že žiadna iná fyzická osoba nie je povinná ukladať svoju účtovnú závierku a výročnú správu do verejnej časti registra účtovných závierok.

Zároveň, zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v z. n. p. neustanovuje povinnosť vypracovať výročnú správu žiadnej fyzickej osobe. Prijatá právna úprava preto zabezpečuje pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí sú fyzickou osobou, špeciálnu úpravu právnych vzťahov pri preukazovaní plnenia finančných podmienok ustanovených zákonom na poskytovanie sociálnej služby, a to priamo vo vzťahu k príslušnému regis tračnému miestu.

JUDr. Renáta Považanová

Pôsobnosť starostu obce a obecného zastupiteľstva v obchodných spoločnostiach

Pôsobnosť starostu obce a obecného zastupiteľstva v obchodných spoločnostiach je interdisciplinárnej problematikou. Stretáva sa v nej verejnoprávna regulácia zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p. (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) a súkromnoprávna regulácia zákona č. 513/1990 Zb. Obchodný zákonník v z. n. p. (ďalej len „Obchodný zákonník“). Tento stret vystúpil v priebehu viacerých rokov do interpretáčnych problémov a v konečnom dôsledku do viacerých protichodných súdnych rozhodnutí. Na príkladoch roz hodovacej činnosti súdov formulujem vlastné právne názory na zásadné a výkladovo sporné inštitúty.

Relevantná právna úprava

Pri uplatňovaní dvoch právnych predpisov vo vzťahu k rovnakej regulovanej skutočnosti je spravidla potrebné použiť základnú interpretačnú zásadu „Lex specialis derogat

legi generali“ („Osobitný zákon má prednosť pred zákonom všeobecným.“). Pri strete pôsobnosti starostu obce a obecného zastupiteľstva v obchodných spoločnostiach podľa zákona o obecnom zriadení a podľa Obchodného zákonníka však nastáva problém „Ktorý zákon je v tomto prípade všeobecným a ktorý osobitným?“

Podľa § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení:

§ 11 ods. 4 písm. l)
zákona o obecnom zriadení

Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené... zriadovalať, zrušovať a kontrolovať rozpočtové a príspevkové organizácie obce a na návrh starostu vymenúvať a odvolávať ich vedúcich (riaditeľov), zakladať a zrušovať obchodné spoločnosti a iné právnické osoby a schvaľovať zástupcov obce do ich štatutárnych

a kontrolných orgánov, ako aj schvaľovať majetkovú účasť obce v právnickej osobe...

Podľa § 125 ods. 1 písm. f) Obchodného zákonníka:

§ 125 ods. 1 písm. f)
Obchodného zákonníka

Valné zhromaždenie spoločníkov je najvyšším orgánom spoločnosti. Do jeho pôsobnosti patrí: vymenovanie, odvolanie a odmeňovanie konateľov...

Podľa § 132 Obchodného zákonníka:

§ 132 ods. 1 Obchodného zákonníka
Ak má spoločnosť jediného spoločníka, vykonáva tento spoločník pôsobnosť valného zhromaždenia.

Citovaná právna úprava zákona o obecnom zriadení a Obchodného zákonníka vyústila do viacerých

HOSPODÁRENIE

protichodných rozhodnutí súdov vyplývajúcich z dôvodov, že:

- zákon o obecnom zriadení v jednom ustanovení, a to v § 11 ods. 4 písm. l) rieši dve rôzne kategórie právnických osôb – rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené obcou, ale aj iné právnické osoby založené obcou;
- nejasneného vzťahu prednosti zákona o obecnom zriadení alebo Obchodného zákonníka.

Aplikačné problematické otázky

Za zásadné aplikačné otázky vzťahu starostu obce a obecného zastupiteľstva považujem predovšetkým:

- Je schvaľovanie zástupcov obce do orgánov obchodných spoločností obecným zastupiteľstvom podmienené návrhom starostu alebo naopak sa tento návrh starostu nevyžaduje?
- Je pôsobnosť valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti zo zákona nevyhradenou kompetenciou a môže si ju teda vyhrať aj obecné zastupiteľstvo pre seba, alebo je naopak výlučnou kompetenciou starostu?
- Môže starosta obce pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti rozhodnúť o menovaní a odvolaní členov orgánov obchodnej spoločnosti aj bez predchádzajúceho rozhodnutia zastupiteľstva o tejto zmene?
- Môže starosta obce v pozícii valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti ignorovať schválenie zástupcu obce do orgánov obchodnej spoločnosti obecným zastupiteľstvom, alebo naopak, je obecným zastupiteľstvom schválených zástupcov do orgánov obchodnej spoločnosti povinný akceptovať?
- Môže obecné zastupiteľstvo iba schvaľovať zástupcov obce do

orgánov obchodnej spoločnosti, alebo naopak, môže „rozhodnúť aj o ich odvolaní“ – t. j. rozhodnúť o ustanovení do funkcie alebo aj rozhodnúť o zbavení funkcie v orgánoch obchodnej spoločnosti?

Rozhodovacia činnosť Prokuratúry SR a všeobecných súdov

Na formulované otázky nedáva ustálené odpovede rozhodovacia činnosť štátnych orgánov. Jednotlivé rozhodnutia vyznievajú protichodne.

a) Pôsobnosť prokuratúry SR voči obecným obchodným spoločnostiam

*Okresná prokuratúra P. sp. zn.
Pd 248/2016/7707-3 z 11. 11. 2016*

Podnet mesta V. Prokuratúre SR na preskúmanie zákonnosti postupu predsedu a členov dozornej rady mestského podniku mesta V., s. r. o. a zákonnosti zakladateľskej listiny a dodatkov tejto s. r. o. okresný prokurátor P. 11. 11. 2016 odložil z dôvodov:

- *Do pôsobnosti Prokuratúry SR nepatrí preskúmanie činnosti orgánov obchodnej spoločnosti, aj keď založenej mestom.*
- *Do pôsobnosti Prokuratúry SR nepatrí posúdenie zakladateľskej listiny obchodnej spoločnosti alebo jej dodatkov.*

K pôsobnosti orgánov obce formuloval okresný prokurátor obiter dictum (na okraj) svoj právny názor:

Oprávnenie obecného zastupiteľstva na návrh starostu vymenúvať a odvolávať vedúcich (riaditeľov) sa vzťahuje výlučne na rozpočtové a príspevkové organizácie, a nie na obchodné spoločnosti a iné právnické osoby založené obcou.

b) Kto vykonáva pôsobnosť valného zhromaždenia obecnej obchodnej spoločnosti?

*Okresný súd Košice II sp. zn.
45C/53/2011 z 3. 5. 2012*

Skutkový stav:

Miestna časť K. je jediným spoločníkom obchodnej spoločnosti Alfa, s. r. o. Miestne zastupiteľstvo si uznesením *vyhradilo pre seba kompetenciu valného zhromaždenia a výkon práv spoločníka obchodnej spoločnosti Alfa, s. r. o. a následne na zasadnutí miestneho zastupiteľstva, ktoré takto bolo súčasne i konaním valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti Alfa, s. r. o. odvolalo z funkcie konateľa Alfa, s. r. o.*

Žalobca (odvolaný konatel) argumentoval, že konanie tohto valného zhromaždenia považuje za rozporné so zákonom. Poukázal na § 125 ods. 1 písm. f), § 126 a § 132 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorých konateľa spoločnosti odvoláva valné zhromaždenie, pričom ak má spoločnosť jediného spoločníka vykonáva tento spoločník pôsobnosť valného zhromaždenia. Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v z. n. p., úkony za právnickú osobu robia štatutárne orgány, pričom podľa § 13 ods. 5 zákona o obecnom zriadení je štatutárny orgánom obce (miestnej časti K.) starosta. Podľa názoru žalobcu podľa § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení zastupiteľstvo nemá priamu právomoc odvolávať konateľa obchodnej spoločnosti založenej obcou a môže iba schvaľovať zástupcov obce do štatutárnych orgánov takýchto spoločností. Podľa názoru žalobcu jedine starosta má právo odvolať konateľa obchodnej spoločnosti založenej obcou. Pôsobnosť valného zhromaždenia má z pozície štatutárneho orgánu vykonávať starosta.

Žalovaný (mestská časť – obec) argumentoval opačne. Starosta ako orgán obce nie je orgánom oprávneným v zmysle verejného práva rozhodovať za

HOSPODÁRENIE

obec, ako jediného spoločníka v obchodnej spoločnosti o odvolaní konateľa obchodnej spoločnosti. Naopak takýmto orgánom oprávneným rozhodnúť o odvolaní konateľa spoločnosti je obecné zastupiteľstvo. Rozhodovanie o členoch orgánov obchodnej spoločnosti nie je rozhodovaním o majetkovoprávnych vzťahoch, kde by mal výhradnú kompetenciu rozhodovať starosta podľa zákona o obecnom zriadení.

Právny názor súdu – stotožnil sa s argumentmi žalovaného (obce – mestskej časti):

- Rozhodnutie o odvolaní konateľa obchodnej spoločnosti nie je možné považovať za rozhodnutie o majetkovoprávnych vzťahoch obce, čo by bolo výhradnou kompetenciou starostu obce.
- Kompetencie obecného zastupiteľstva sú v zákone o obecnom zriadení (rovnako v zákone č. 401/1990 Zb. o meste Košice v z. n. p.) vymedzené iba príkladom (demonštratívne), napäťko zákon o obecnom zriadení používa slovo „najmä“, z čoho vyplýva, že príslušná obec (mestská časť) si môže svojimi vnútornými rozhodnutiami upraviť túto pôsobnosť obecného zastupiteľstva širšie, ak ide o najdôležitejšie otázky života obce. Tak tomu bolo aj v tomto konkrétnom prípade.
- V danom prípade preto súd posúdil, že obec rozhodla zákonným spôsobom podľa Obchodného zákonného spoločníka ako predpisu súkromného práva o otázke odvolania konateľa obchodnej spoločnosti (a následného menovania nového konateľa a schválenia dodatku zakladateľskej listiny obchodnej spoločnosti), ktorá prináleží do pôsobnosti valného zhromaždenia, a to rozhodnutím prostredníctvom obecného zastupiteľstva ako oprávneného orgánu určeného podľa predpisov vereného práva, t. j. zákona o obecnom zriadení a zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice v z. n. p.

Toto prvostupňové rozhodnutie okresného súdu Košice II bolo po-

tvrdene rozhodnutím Krajského súdu Košice sp. zn. 6Co/2012/2012 – 131 z 19. novembra 2013 s identickou argumentáciou.

Tieto rozhodnutia však nekorespondujú s vyslovenými právnymi názormi a závermi iných súdov.

Rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 26S/3/2006-67 z 26. 10. 2006

Skutkový stav:

Žalobca sa obrátil na súd z toho dôvodu, že na zasadnutí mestského zastupiteľstva došlo s prijatím uznesenia k zmene štatútu mesta Š. tak, že pôvodný text, v zmysle ktorého mestské zastupiteľstvo bolo oprávnené vykonávať pôsobnosť valného zhromaždenia v spoločnostiach s ručením obmedzeným, ktorých je mesto jediným spoločníkom, mal byť nahradený novým znením, v zmysle ktorého by mestské zastupiteľstvo bolo oprávnené rozhodovať o otázkach, v ktorých má mesto rozhodovať ako spoločník v obchodnej spoločnosti.

Právny názor súdu:

Obecnému zastupiteľstvu nie je zákonom dovolené obmedzovať kompetenciu starostu obce ako štatutárneho orgánu obce v majetkovoprávnych vzťahoch, ktorá mu vyplýva z § 13 ods. 5 zákona o obecnom zriadení. Tým, že si mestské zastupiteľstvo uznesením vyhradilo právomoc rozhodovať, v ktorých má mesto rozhodovať ako spoločník obchodnej spoločnosti, v rozpore s § 13 ods. 5 zákona o obecnom zriadení odňalo časť právomocií primátora, ktoré mu vyplývajú z jeho postavenia štatutárneho orgánu mesta. Uvedené spôsobuje protizákonosť napádaného uznesenia mestského zastupiteľstva.

Uznesenie mestského zastupiteľstva, ktorým sa mení štatút mesta Š. z tohto dôvodu zruší pre nezákonosť.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Obo 13/2008 z 11. 12. 2008

Skutkový stav:

Predstavuje odlišnú skutkovú situáciu oproti predchádzajúcim analyzovaným rozhodnutiam. V danom prípade mesta P. sa uznesením mestského zastupiteľstva preniesla kompetencia valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti na 3 poslancov mestského zastupiteľstva, a nie na celé mestské zastupiteľstvo ako orgán mesta.

Právny názor súdu:

„Z ustanovenia § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení nie je možné dôvodiť, že do kompetencií obecného (mestského) zastupiteľstva patrí aj oprávnenie rozhodnúť o zmene pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti. Valné zhromaždenie spoločníkov je najvyšším orgánom spoločnosti. Ak má spoločnosť jediného spoločníka, vykonáva tento spoločník pôsobnosť valného zhromaždenia (§ 132 ods. 1 Obchodného zákonného spoločníka) a všetky rozhodnutia musia mať písomnú formu. Rozhodnutie jediného spoločníka (právnická osoba), vykonávajúceho pôsobnosť valného zhromaždenia, vykonáva spoločníkov štatutárny orgán. Menom právnickej osoby konajú iba štatutárne orgány, resp. nimi splnomocnené osoby (§ 13 Obchodného zákonného spoločníka). Daná s. r. o. je jednoosobovou spoločnosťou a jej jediným spoločníkom a zakladateľom je mesto P. Najvyšším výkonným a štatutárnym orgánom je primátor mesta. Starosta – primátor je štatutárnym orgánom v majetkovoprávnych vzťahoch obce – mesta.“

Obecné zastupiteľstvo nemôže bez akýchkoľvek výkladových pochybností preniesť pôsobnosť valného zhromaždenia na konkrétnych poslancov zastupiteľstva – rovnako napr. protest prokurátora Trenčína z 14. 2. 2011.

HOSPODÁRENIE

Rovnaký názor o „neprenositelnosti“ pôsobnosti valného zhromaždenia zo starostu na zastupiteľstvo bol vyslovený aj v:

**Rozhodnutí Okresného súdu
Banská Bystrica sp. zn.
61 Nsre/51/2015-428 z 14. 9. 2015**

Právny názor súdu:

Vôle jediného spoločníka s. r. o. mesta P. sa tvorí pri rozhodovaní o členoch orgánov obchodnej spoločnosti uznesením mestského zastupiteľstva, avšak právne účinky môže takto vytvorená vôle nadobudnúť až konaním štatutárneho orgánu mesta, t. j. primátora navonok voči tretím osobám. Týmto úkonmi zavádzajú primátor ako štatutár mesto P. ako jediného spoločníka obchodnej spoločnosti. Postavenie jediného spoločníka obchodnej spoločnosti vykonáva v prípade mesta jeho štatutárny orgán, ktorým je primátor, konajúci v mene jediného spoločníka, vykonávajúci pôsobnosť valného zhromaždenia. Podľa § 13 ods. 1 Obchodného zákonníka „Právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca.“

- c) Je starosta pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti viazaný rozhodnutím obecného zastupiteľstva o schválení zástupcov do orgánov obchodnej spoločnosti?

**Rozhodnutie Krajského súdu
Prešov sp. zn. 2S/3/2014
z 11. 9. 2014**

Skutkový stav:

Okresná prokuratúra (žalobca) proti mestu P. (žalovaný). Mesto P. je jediným spoločníkom obchodnej spoločnosti Alfa, a. s. a Beta, s. r. o. Uznesením mestského zastupiteľstva boli schválené zmeny v predstavenstve a dozornej rade obchodnej spoločnosti – t. j. schválilo odvolanie doterajších zástupcov mesta a menovanie nových zástupcov mesta. Tieto zmeny zástupcov mes-

ta v obchodných spoločnostiach schválené uznesením mestského zastupiteľstva primátor mesta P. pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti nevykonal. Okresná prokuratúra žiadala ualoženie povinnosti primátorovi konať z dôvodu jeho nečinnosti.

Podľa Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta P., mesto ako spoločníka alebo akcionára na valnom zhromaždení obchodnej spoločnosti zastupuje primátor alebo ním splnomocnená osoba. Teda podľa rozhodnutia mesta vykonáva pôsobnosť valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti primátor.

Podľa argumentácie žalobcu (prokuratúr SR): Schválenie zástupcov mesta v štatutárnych a kontrolných orgánoch obchodnej spoločnosti zriadenej mestom, zastupiteľstvom má charakter poverenia (pokynu) akcionára (spoločníka) pre primátora (starostu) na výkon hlasovacích práv v konkrétnej otázke a vychádza z § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení. V otázkach vyhradenej pôsobnosti mestského zastupiteľstva primátor prejavuje vôle obce (rozhodnutie mestského zastupiteľstva) navonok voči tretím osobám, pričom z pozície funkcie štatutára mu nevyplýva v oblasti vyhradenej pôsobnosti mestského zastupiteľstva oprávnenie vytvárať vôle, ktorú potom prejavuje navonok práve v podobe právnych úkonov urobených na základe uvedeného konateľského oprávnenia. Je neprípustné, aby dochádzalo k ignorancii uznesení mestského zastupiteľstva, ktorými tento orgán prejavil vôle mesta v oblasti mu výlučne vyhradenej.

Podľa argumentácie žalovaného (mesta): Akt odvolania a volby členov orgánu spoločnosti – predstavenstva podľa Obchodného zákonníka realizuje valné zhromaždenie, teda primátor. Absentoval navyše aj návrh primátora na schválenie zvolenia zástupcov mesta do orgánov obchodnej spoločnosti, keďže takýto návrh primátora podaný ani nikdy neboli. Na rozhodovanie o odvolaní zástupcov mesta ani nemalo mestské zastupiteľstvo právomoc, keďže táto patrí podľa zákona len primátorovi.

Poznámka autora: Stotožňujem sa s právnou argumentáciou prokuratúry (žalobcu), avšak Krajský súd P. právne otázky vyhodnotil presne opačne. Odôvodnenie tohto rozhodnutia je však mimoriadne strohé a neumožňuje bližšie pochopenie myšlienkových úvah súdu. Súd sa vôbec nezaoberal otázkou potreby návrhu starostu na schválenie zástupcov mesta do orgánov obchodnej spoločnosti, ani otázkou, či sa odvolanie člena orgánu obchodnej spoločnosti realizuje iba rozhodnutím starostu bez predchádzajúceho rozhodnutia zastupiteľstva.

Právny názor súdu:

„Mestské zastupiteľstvo uzneseniami nezrealizovalo akt schválenia zástupcov obce do štatutárnych a kontrolných orgánov obchodnej spoločnosti, tak ako to predpokladá díkcia zákona [§ 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení], ale ako to vyplýva z doslovného znenia uznesení, „schválilo zvolenie a odvolanie členov predstavenstva a dozornej rady ...“ Vzťahy v obchodnej spoločnosti bez ohľadu na jej formu, môžu byť upravené len v Obchodnom zákonníku a v rámci v ním uvedených splnomocňovacích ustanovení aj spoločenskou zmluvou, resp. stanovami alebo zakladateľskou listinou (napr. § 110, § 173 Obchodného zákonníka a pod.).

Zákon teda nepripúšťa, aby napr. mestské zastupiteľstvo upravovalo vzťahy v spoločnostiach, a to ani v tých, v ktorých je mesto akcionárom, spoločníkom, či zakladateľom, resp., aby upravovalo, akým spôsobom sa zvolávajú valné zhromaždenia, čo bude ich obsahom a ako má zástupca mesta na ich zasadnutí postupovať. Ako už bolo uvedené, tieto vzťahy sú upravené len spoločenskou zmluvou, stanovami a podobne.“

Poznámka autora: Z rozhodnutia sp. zn. 2S/3/2014 z 11. 9. 2014 však vyplýva paradoxný a podľa môjho názoru neakceptovateľný záver, že starosta je oprávnený, nie však povinný, realizovať na valnom zhro-

HOSPODÁRENIE

maždení zmenu orgánu obchodnej spoločnosti (menovanie/odvolanie) v intenciach rozhodnutia zastupiteľstva. To znamená, že starosta je súčasťou viazaný návrhom zastupiteľstva v tom zmysle, že nemôže menovať iného, než zastupiteľstvom schváleného zástupcu. Na druhej strane však nie je povinný prijať samotné rozhodnutie starostu pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia o menovaní/odvolaní člena orgánu obchodnej spoločnosti, hoci bolo zastupiteľstvom rozhodnuté o zástupcoch obce v orgánoch obchodnej spoločnosti.

d) Uznesenie zastupiteľstva ako podmienka realizácie zmien v orgánoch obchodnej spoločnosti starostom obce pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia

*Rozhodnutie Okresný súd
Banská Bystrica
sp. zn. 61Exre/152/20105-462
z 26. 1. 2016*

Skutkový stav:

Primátor mesta P. bez predchádzajúceho rozhodnutia mestského zastupiteľstva o schválení zástupcov do orgánov obchodnej spoločnosti B,

Závery:

So zreteľom na analýzu nestabilnej rozhodovacej činnosti súdov a uplatnenie môjho právneho názoru formuľujem nasledovné závery k pôsobnosti starostu obce a obecného zastupiteľstva v obchodných spoločnostiach:

- Schvaľovanie zástupcov do orgánov obchodných spoločností zastupiteľstvom nie je podmienené návrhom starostu [z gramatického výkladu vyplýva, že návrhové oprávnenie (obmedzenie) sa týka len rozpočtových a príspevkových organizácií obce].
- Zákonodarcom v § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení použitý pojem „schválenie“ je potrebné vyklaňať rozširujúco (extenzívne) a subsumuje tak rozhodnutie zastupiteľstva o ustanovení do funkcie zástupcu obce v orgánoch obchodnej spoločnosti, ako aj rozhodnutie zastupiteľstva o zbavení osoby tejto funkcie. Aj z etymologického hľadiska význam slova „schvaľovať“ znamená dať súhlas na niečo, prejaviť súhlas s niečím, uznať niečo, ai.
- Starosta pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti iba prejaví už vytvorenú vôľu obecného zastupiteľstva tak, že podľa jeho uznesenia menuje, alebo odvolá zástupcu obce v orgánoch obchodnej spoločnosti podľa Obchodného zákonníka. V opačnom prípade je nezákonne nečinný.
- Starosta je povinný menovať i odvolať na základe uznesenia obecného zastupiteľstva zástupcu obce v orgánoch obchodnej spoločnosti, t. z., že starosta je prejavom vôľe zastupiteľstva pri menovaní alebo odvolaní členov orgánov obchodnej spoločnosti viazaný.

s. r. o. prijal rozhodnutie pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti o zmenách v osobách členov dozornej rady s. r. o. (odvolanie doterajších a menovanie nových členov). Časť poslancov mestského zastupiteľstva sa na súde domáhala navrátenia do pôvodného stavu zápisu členov dozornej rady obchodnej spoločnosti B, s. r. o.

Právny názor súdu:

Zákonodarca v § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení rozdelil kompetencie medzi zastupiteľstvo ako orgán obce rozhodujúci o základných otázkach života obce a starostu ako štatutárny výkonný orgán obce. Ak teda zákon zveril v § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení zastupiteľstvu oprávnenie rozhodovať o schvaľovaní zástupcov obce do orgánov obchodnej spoločnosti založených obcou, tak potom bola zákonom delegovaná právomoc schvaľovania uvedených zástupcov na obecné zastupiteľstvo. Funkcia starostu ako štatutárneho orgánu obce znamená oprávnenie konáť v mene mesta, t. j. jediného spoločníka mestskej obchodnej spoločnosti B, s. r. o., t. j. vyjadrovať vôľu obce vo vzťahu k tretím osobám novonok. Táto funkcia starostu však v žiadnom prípade sama o sebe nezahŕňa oprávnenie starostu aj vy-

tvárať vôľu obce starostom. Konať starostu pri menovaní zástupcov obce do orgánov obchodnej spoločnosti je iba prejavením už vytvorenej vôľe obce rozhodnutím obecného zastupiteľstva.

Na strane druhej, vôľa vytvorená uznesením mestského zastupiteľstva môže účinky novonok vyvolať len v prípade nadväzujúceho úkonu starostu ako štatutárneho orgánu obce oprávneného konáť novonok voči tretím osobám pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti.

Ak mal preto súd v danom prípade preukázať, že nebola vytvorená vôľa, na to zákonom oprávneným orgánom, a to rozhodnutím mestského zastupiteľstva o zmene v osobách orgánu obchodnej spoločnosti, bez takto vytvorenej vôľe mesta, na to oprávneným orgánom, nemohol primátor ako štatutárny orgán jediného spoločníka (mesta) platne a účinne prijať rozhodnutie v mene jediného spoločníka o zmenách v osobách členov orgánov obchodnej spoločnosti vzhľadom na absenciu vytvorenia vôľe oprávneného orgánu mesta na prijatie takéhoto rozhodnutia. Takýto úkon primátora nie je spôsobilý založiť, zmeniť alebo zrušiť žiadne právne účinky, t. j. v danom prípade vyvolať zmenu v osobách členov orgánu obchodnej spoločnosti.

HOSPODÁRENIE

Ked spoločník – obec rozhodne svojím orgánom, a to zastupiteľstvom prostredníctvom uznesenia o schválení alebo odvolaní konateľa (alebo iného člena orgánu obchodnej spoločnosti), tak takéto rozhodnutie vyplývajúce z uznesenia zastupiteľstva sa stáva podkladom pre menovanie alebo odvolanie člena orgánu obchodnej spoločnosti starostom. Takéto uznesenie zastupiteľstva však ešte samo o sebe nie je rozhodnutím valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti, je iba rozhodnutím obce.

- Pôsobnosť valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti je vyhradená právomoc starostu a nie je ju možné zveriť rozhodnutím obecného zastupiteľstva zastupiteľstvu.
- Pôsobnosť valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti je vyhradená právomoc starostu a nie je ju možné zveriť rozhodnutím obecného zastupiteľstva jednotlivým poslancom.
- Z rozdelenia kompetencií medzi starostu obce a obecné zastupiteľstvo vyplýva:
  - starosta nemôže bez predchádzajúceho rozhodnutia obecného zastupiteľstva podľa § 4 ods. 11 písm. l) zákona o obecnom zriadení platne rozhodnúť o menovaní a odvolaní členov orgánov obchodnej spoločnosti;
  - samotné rozhodnutie obecného zastupiteľstva podľa § 4 ods. 11 písm. l) zákona o obecnom zriadení nemôže samo o sebe platne vyvolať účinky menovania/odvolania členov orgánov obchodnej spoločnosti bez nasledujúceho rozhodnutia starostu obce pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti;
  - pojem „schvaľovať“ podľa § 4 ods. 11 písm. l) zákona o obecnom zriadení nemožno vyklaďať vo význame „menovať a odvolávať“ podľa Obchodného zákonníka. Schvaľovacia procedúra v obecnom zastupiteľstve predstavuje štádium pred vymenovaním/odvolaním člena orgánu obchodnej spoločnosti starostom.

Nezlučiteľnosť funkcií, zamestnaní a činností (inkompatibilita) v orgánoch obchodných spoločností

Obecné zastupiteľstvo môže schváliť za zástupcov obce v orgánoch obchodnej spoločnosti:

- starostu obce,
- poslancov obecného zastupiteľstva,
- zamestnancov obce (s vylúčením hlavného kontrolóra obce podľa § 18 ods. 2 písm. c) zákona o obecnom zriadení),
- akúkoľvek tretiu osobu, pokiaľ jej členstvo nie je obmedzené osobitnými právnymi predpismi.

V zmysle Čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení zákona č. 545/2005 Z. z. starosta obce môže byť členom štatutárneho a dozorného orgánu spoločnosti s majetkovou účasťou obce.

V prípade viacosobových spoločností, kde nie je jediným spoločníkom/akcionárom obec, je **starosta**

obce zástupcom obce na valnom zhromaždení obchodnej spoločnosti s majetkovou účasťou obce. V takomto prípade nemôže byť starosta obce súčasne štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu a členom dozornej rady takéto viacosobovej obchodnej spoločnosti (toto obmedzenie však platí nielen pre starostu obce, ale aj pre ľubovoľné iné osoby).

Za výkon funkcií v obchodných spoločnostiach s majetkovou účasťou obce (jednoosobovej i viacosobovej) nesmie starosta obce poverať odmenu.

Obmedzenia podľa Čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení zákona č. 545/2005 Z. z. sa vôbec nevzťahujú na poslancov obecných zastupiteľstiev, mestských zastupiteľstiev a poslancov zastupiteľstiev mestských častí v Bratislave a v Košiciach.

Pre skúmanie otázky inkompability je rozhodujúci aj moment vzniku postavenia člena orgánu obchodnej spoločnosti. Rozhodnutie

valného zhromaždenia o ustanovení, resp. o zániku členstva v orgánoch obchodnej spoločnosti je **účinné ku dňu konania valného zhromaždenia, nie ku dňu zmeny zápisu v obchodnom registri.** Funkčné obdobie členov orgánov v spoločnosti s ručením obmedzeným je časovo neobmedzené, ak stanovy neurčia inak. V akciovnej spoločnosti je funkčné obdobie členov orgánov maximálne 5 rokov.

Právny vzťah obchodnej spoločnosti a členov orgánov obchodnej spoločnosti

Obchodná spoločnosť uzatvára s členmi orgánov obchodnej spoločnosti **zmluvy o výkone funkcie**, ktoré schvaľuje valné zhromaždenie obchodnej spoločnosti. Výkon funkcie môže byť bezplatný alebo odplatný (s výnimkou starostu obce, u ktorého musí byť výkon funkcie v orgánoch obchodnej spoločnosti s majetkovou účasťou obce vždy bezodplatný). Zmluva o výkone funkcie je **mandátnou zmluvou** podľa Obchodného zákonníka, pričom medzi spoločnosťou a čle-

HOSPODÁRENIE

nom orgánu vzniká zásadne obchodnoprávny vzťah.

Povinná existencia obchodnoprávneho vzťahu nevylučuje, aby člen orgánu obchodnej spoločnosti bol zároveň **zamestnancom obchodnej spoločnosti**, t. j. mal paralelne pracovnoprávny vzťah s obchodnou spoločnosťou. Napríklad predseda predstavenstva akciovéj spoločnosti môže byť súčasne riaditeľom spoločnosti, alebo konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným môže byť zároveň riaditeľom tejto spoločnosti s ručením obmedzeným.

Podľa ustanovenia § 7 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z. z. *Zákonník práce* v z. n. p. (ďalej len „*Zákonník práce*“):

„So zamestnancom, ktorý je aj štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, dohodne podmienky podľa § 43 ods. 1 v pracovnej zmluve orgán alebo právnická osoba, ktorá ho ako štatutárny orgán ustanovila.“ t. j. valné zhromaždenie, ktorého pôsobnosť vykonáva starosta obce.

Samotným odvolaním z funkcie štatutárneho alebo kontrolného orgánu obchodnej spoločnosti pracovný pomer zamestnanca obchodnej spoločnosti nezaniká.

Odvolanie z funkcie štatutárneho alebo kontrolného orgánu spoločnosti môže byť dôvodom pre skončenie pracovného pomeru výpove-

ďou podľa § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce, t. j., ak zamestnanec prestal splňať požiadavky podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce, čiže v situácii, ak osobitný predpis ustanovuje voľbu alebo vymenovanie ako predpoklad vykonávania funkcie štatutárneho orgánu, alebo vnútorný predpis zamestnávateľa ustanovuje voľbu alebo vymenovanie ako požiadavku vykonávania funkcie vedúceho zamestnanca v pramej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu, pracovný pomer s týmto zamestnancom sa zakladá písomnou pracovnou zmluvou až po jeho zvolení alebo vymenaní.

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD., advokát

Z PRÁVNEJ PRAXE

Konflikt záujmov a nezlučiteľnosť funkcií – odpovede na otázky z praxe

Na otázky tohto druhu reaguje odborná i laická verejnosť veľmi citlivovo. Je to prirodzené, pretože ide o priemet vlastného pocitu spravodlivosti, či nespravodlivosti, ktorá je etickým atribútom vnímania okolnej reality. Súčasne je však potrebné starostlivo hodnotiť príslušné právne pravidlá, pretože spravodlivosť založená na práve (legálna spravodlivosť), ktorá sa má rovnako uplatňovať na všetkých, sa môže dosť podstatne lísiť od spravodlivosti vnímanej jednotlivcom (etická spravodlivosť), čo je ideál, ktorý ani zdaleka nie je vnímaný rovnako.

Konflikt záujmov a nezlučiteľnosť funkcií sú dve rôzne veci

?

Otázka č. 1:

Kontrolórka dňa 1. 9. 2016 nastúpila do zamestnania ako učiteľka ZŠ v zriadenoteskej

pôsobnosti obce, kde zároveň zastáva funkciu hlavného kontrolóra. Ako prednosta úradu ma zaujíma výklad právnej úpravy, resp. ak existuje v tejto súvislosti nejaký judikát, či nejde o konflikt záujmov?

Položená otázka dokumentuje prelišanie dvoch inštitútov spomínaných v nadpise. Je preto nevhnutné postupovať veľmi dôkladne a s presným rozlišením, o čo ide.

K nezlučiteľnosti funkcie

Nezlučiteľnosť funkcie je právnou normou vymedzený kolízny súbeh dvoch pozícii (funkcií alebo funkcie a povolania), s ktorým právne pravidlá spájajú prísnym právnym následok – zánik jednej z kolidujúcich pozícii. V prípade hlavného kontrolóra upravuje nezlučiteľnosť funkcie zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p. (ďalej

len „zákon o obecnom zriadení“) nasledovne:

zákon o obecnom zriadení – výňatok

§ 18

- (2) Funkcia hlavného kontrolóra je nezlučiteľná s funkciou
  - a) poslanca,
  - b) starostu,
  - c) člena orgánu právnickej osoby, ktorej zriaďovateľom alebo zakladateľom je obec,
  - d) iného zamestnanca obce,
  - e) podľa osobitného zákona.

§ 18a

Preopaklady na výkon funkcie, volba a skončenie výkonu funkcie

- (8) Výkon funkcie hlavného kontrolóra zaniká
  - g) dňom, keď začal vykonávať funkciu podľa § 18 ods. 2.

Z aspektu položenej otázky funkcia zamestnanca obcou zriadenej príspievkovej alebo rozpočtovej organizácie celkom zrejmé nepatrí medzi nezlučiteľné funkcie. Okrem právneho aspektu má nezlučiteľnosť

protichodných rozhodnutí súdov vyplývajúcich z dôvodov, že:

- zákon o obecnom zriadení v jednom ustanovení, a to v § 11 ods. 4 písm. l) rieši dve rôzne kategórie právnických osôb – rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené obcou, ale aj iné právnické osoby založené obcou;
- nejasneného vzťahu prednosti zákona o obecnom zriadení alebo Obchodného zákonníka.

Aplikačné problematické otázky

Za zásadné aplikačné otázky vzťahu starostu obce a obecného zastupiteľstva považujem predovšetkým:

- Je schvaľovanie zástupcov obce do orgánov obchodných spoločností obecným zastupiteľstvom podmienené návrhom starostu alebo naopak sa tento návrh starostu nevyžaduje?
- Je pôsobnosť valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti zo zákona nevyhradenou kompetenciou a môže si ju teda vyhrať aj obecné zastupiteľstvo pre seba, alebo je naopak výlučnou kompetenciou starostu?
- Môže starosta obce pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti rozhodnúť o menovaní a odvolaní členov orgánov obchodnej spoločnosti aj bez predchádzajúceho rozhodnutia zastupiteľstva o tejto zmene?
- Môže starosta obce v pozícii valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti ignorovať schválenie zástupcu obce do orgánov obchodnej spoločnosti obecným zastupiteľstvom, alebo naopak, je obecným zastupiteľstvom schválených zástupcov do orgánov obchodnej spoločnosti povinný akceptovať?
- Môže obecné zastupiteľstvo iba schvaľovať zástupcov obce do

HOSPODÁRENIE

orgánov obchodnej spoločnosti, alebo naopak, môže „rozhodnúť aj o ich odvolaní“ – t. j. rozhodnúť o ustanovení do funkcie alebo aj rozhodnúť o zbavení funkcie v orgánoch obchodnej spoločnosti?

Rozhodovacia činnosť Prokuratúry SR a všeobecných súdov

Na formulované otázky nedáva ustálené odpovede rozhodovacia činnosť štátnych orgánov. Jednotlivé rozhodnutia vyznievajú protichodne.

a) Pôsobnosť prokuratúry SR voči obecným obchodným spoločnostiam

*Okresná prokuratúra P. sp. zn.
Pd 248/2016/7707-3 z 11. 11. 2016*

Podnet mesta V. Prokuratúre SR na preskúmanie zákonnosti postupu predsedu a členov dozornej rady mestského podniku mesta V., s. r. o. a zákonnosti zakladateľskej listiny a dodatkov tejto s. r. o. okresný prokurátor P. 11. 11. 2016 odložil z dôvodov:

- *Do pôsobnosti Prokuratúry SR nepatrí preskúmanie činnosti orgánov obchodnej spoločnosti, aj keď založenej mestom.*
- *Do pôsobnosti Prokuratúry SR nepatrí posúdenie zakladateľskej listiny obchodnej spoločnosti alebo jej dodatkov.*

K pôsobnosti orgánov obce formuloval okresný prokurátor obiter dictum (na okraj) svoj právny názor:

Oprávnenie obecného zastupiteľstva na návrh starostu vymenúvať a odvolávať vedúcich (riaditeľov) sa vzťahuje výlučne na rozpočtové a príspevkové organizácie, a nie na obchodné spoločnosti a iné právnické osoby založené obcou.

b) Kto vykonáva pôsobnosť valného zhromaždenia obecnej obchodnej spoločnosti?

*Okresný súd Košice II sp. zn.
45C/53/2011 z 3. 5. 2012*

Skutkový stav:

Miestna časť K. je jediným spoločníkom obchodnej spoločnosti Alfa, s. r. o. Miestne zastupiteľstvo si uznesením *vyhradilo pre seba kompetenciu valného zhromaždenia a výkon práv spoločníka obchodnej spoločnosti Alfa, s. r. o. a následne na zasadnutí miestneho zastupiteľstva, ktoré takto bolo súčasne i konaním valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti Alfa, s. r. o. odvolalo z funkcie konateľa Alfa, s. r. o.*

Žalobca (odvolaný konatel) argumentoval, že konanie tohto valného zhromaždenia považuje za rozporné so zákonom. Poukázal na § 125 ods. 1 písm. f), § 126 a § 132 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorých konateľa spoločnosti odvoláva valné zhromaždenie, pričom ak má spoločnosť jediného spoločníka vykonáva tento spoločník pôsobnosť valného zhromaždenia. Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v z. n. p., úkony za právnickú osobu robia štatutárne orgány, pričom podľa § 13 ods. 5 zákona o obecnom zriadení je štatutárny orgánom obce (miestnej časti K.) starosta. Podľa názoru žalobcu podľa § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení zastupiteľstvo nemá priamu právomoc odvolávať konateľa obchodnej spoločnosti založenej obcou a môže iba schvaľovať zástupcov obce do štatutárnych orgánov takýchto spoločností. Podľa názoru žalobcu jedine starosta má právo odvolať konateľa obchodnej spoločnosti založenej obcou. Pôsobnosť valného zhromaždenia má z pozície štatutárneho orgánu vykonávať starosta.

Žalovaný (mestská časť – obec) argumentoval opačne. Starosta ako orgán obce nie je orgánom oprávneným v zmysle verejného práva rozhodovať za

HOSPODÁRENIE

obec, ako jediného spoločníka v obchodnej spoločnosti o odvolaní konateľa obchodnej spoločnosti. Naopak takýmto orgánom oprávneným rozhodnúť o odvolaní konateľa spoločnosti je obecné zastupiteľstvo. Rozhodovanie o členoch orgánov obchodnej spoločnosti nie je rozhodovaním o majetkovoprávnych vzťahoch, kde by mal výhradnú kompetenciu rozhodovať starosta podľa zákona o obecnom zriadení.

Právny názor súdu – stotožnil sa s argumentmi žalovaného (obce – mestskej časti):

- Rozhodnutie o odvolaní konateľa obchodnej spoločnosti nie je možné považovať za rozhodnutie o majetkovoprávnych vzťahoch obce, čo by bolo výhradnou kompetenciou starostu obce.
- Kompetencie obecného zastupiteľstva sú v zákone o obecnom zriadení (rovnako v zákone č. 401/1990 Zb. o meste Košice v z. n. p.) vymedzené iba príkladom (demonštratívne), napäťko zákon o obecnom zriadení používa slovo „najmä“, z čoho vyplýva, že príslušná obec (mestská časť) si môže svojimi vnútornými rozhodnutiami upraviť túto pôsobnosť obecného zastupiteľstva širšie, ak ide o najdôležitejšie otázky života obce. Tak tomu bolo aj v tomto konkrétnom prípade.
- V danom prípade preto súd posúdil, že obec rozhodla zákonným spôsobom podľa Obchodného zákonného spoločníka ako predpisu súkromného práva o otázke odvolania konateľa obchodnej spoločnosti (a následného menovania nového konateľa a schválenia dodatku zakladateľskej listiny obchodnej spoločnosti), ktorá prináleží do pôsobnosti valného zhromaždenia, a to rozhodnutím prostredníctvom obecného zastupiteľstva ako oprávneného orgánu určeného podľa predpisov vereného práva, t. j. zákona o obecnom zriadení a zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice v z. n. p.

Toto prvostupňové rozhodnutie okresného súdu Košice II bolo po-

tvrdene rozhodnutím Krajského súdu Košice sp. zn. 6Co/2012/2012 – 131 z 19. novembra 2013 s identickou argumentáciou.

Tieto rozhodnutia však nekorespondujú s vyslovenými právnymi názormi a závermi iných súdov.

Rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 26S/3/2006-67 z 26. 10. 2006

Skutkový stav:

Žalobca sa obrátil na súd z toho dôvodu, že na zasadnutí mestského zastupiteľstva došlo s prijatím uznesenia k zmene štatútu mesta Š. tak, že pôvodný text, v zmysle ktorého mestské zastupiteľstvo bolo oprávnené vykonávať pôsobnosť valného zhromaždenia v spoločnostiach s ručením obmedzeným, ktorých je mesto jediným spoločníkom, mal byť nahradený novým znením, v zmysle ktorého by mestské zastupiteľstvo bolo oprávnené rozhodovať o otázkach, v ktorých má mesto rozhodovať ako spoločník v obchodnej spoločnosti.

Právny názor súdu:

Obecnému zastupiteľstvu nie je zákonom dovolené obmedzovať kompetenciu starostu obce ako štatutárneho orgánu obce v majetkovoprávnych vzťahoch, ktorá mu vyplýva z § 13 ods. 5 zákona o obecnom zriadení. Tým, že si mestské zastupiteľstvo uznesením vyhradilo právomoc rozhodovať, v ktorých má mesto rozhodovať ako spoločník obchodnej spoločnosti, v rozpore s § 13 ods. 5 zákona o obecnom zriadení odňalo časť právomocií primátora, ktoré mu vyplývajú z jeho postavenia štatutárneho orgánu mesta. Uvedené spôsobuje protizákonnosť napádaného uznesenia mestského zastupiteľstva.

Uznesenie mestského zastupiteľstva, ktorým sa mení štatút mesta Š. z tohto dôvodu zruší pre nezákonosť.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Obo 13/2008 z 11. 12. 2008

Skutkový stav:

Predstavuje odlišnú skutkovú situáciu oproti predchádzajúcim analyzovaným rozhodnutiam. V danom prípade mesta P. sa uznesením mestského zastupiteľstva preniesla kompetencia valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti na 3 poslancov mestského zastupiteľstva, a nie na celé mestské zastupiteľstvo ako orgán mesta.

Právny názor súdu:

„Z ustanovenia § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení nie je možné dôvodiť, že do kompetencií obecného (mestského) zastupiteľstva patrí aj oprávnenie rozhodnúť o zmene pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti. Valné zhromaždenie spoločníkov je najvyšším orgánom spoločnosti. Ak má spoločnosť jediného spoločníka, vykonáva tento spoločník pôsobnosť valného zhromaždenia (§ 132 ods. 1 Obchodného zákonného spoločníka) a všetky rozhodnutia musia mať písomnú formu. Rozhodnutie jediného spoločníka (právnická osoba), vykonávajúceho pôsobnosť valného zhromaždenia, vykonáva spoločníkov štatutárny orgán. Menom právnickej osoby konajú iba štatutárne orgány, resp. nimi splnomocnené osoby (§ 13 Obchodného zákonného spoločníka). Daná s. r. o. je jednoosobovou spoločnosťou a jej jediným spoločníkom a zakladateľom je mesto P. Najvyšším výkonným a štatutárnym orgánom je primátor mesta. Starosta – primátor je štatutárnym orgánom v majetkovoprávnych vzťahoch obce – mesta.“

Obecné zastupiteľstvo nemôže bez akýchkoľvek výkladových pochybností preniesť pôsobnosť valného zhromaždenia na konkrétnych poslancov zastupiteľstva – rovnako napr. protest prokurátora Trenčína z 14. 2. 2011.

HOSPODÁRENIE

Rovnaký názor o „neprenositelnosti“ pôsobnosti valného zhromaždenia zo starostu na zastupiteľstvo bol vyslovený aj v:

**Rozhodnutí Okresného súdu
Banská Bystrica sp. zn.
61 Nsre/51/2015-428 z 14. 9. 2015**

Právny názor súdu:

Vôle jediného spoločníka s. r. o. mesta P. sa tvorí pri rozhodovaní o členoch orgánov obchodnej spoločnosti uznesením mestského zastupiteľstva, avšak právne účinky môže takto vytvorená vôle nadobudnúť až konaním štatutárneho orgánu mesta, t. j. primátora navonok voči tretím osobám. Týmto úkonmi zavádzajú primátor ako štatutár mesto P. ako jediného spoločníka obchodnej spoločnosti. Postavenie jediného spoločníka obchodnej spoločnosti vykonáva v prípade mesta jeho štatutárny orgán, ktorým je primátor, konajúci v mene jediného spoločníka, vykonávajúci pôsobnosť valného zhromaždenia. Podľa § 13 ods. 1 Obchodného zákonníka „Právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca.“

- c) Je starosta pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti viazaný rozhodnutím obecného zastupiteľstva o schválení zástupcov do orgánov obchodnej spoločnosti?

**Rozhodnutie Krajského súdu
Prešov sp. zn. 2S/3/2014
z 11. 9. 2014**

Skutkový stav:

Okresná prokuratúra (žalobca) proti mestu P. (žalovaný). Mesto P. je jediným spoločníkom obchodnej spoločnosti Alfa, a. s. a Beta, s. r. o. Uznesením mestského zastupiteľstva boli schválené zmeny v predstavenstve a dozornej rade obchodnej spoločnosti – t. j. schválilo odvolanie doterajších zástupcov mesta a menovanie nových zástupcov mesta. Tieto zmeny zástupcov mes-

ta v obchodných spoločnostiach schválené uznesením mestského zastupiteľstva primátor mesta P. pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti nevykonal. Okresná prokuratúra žiadala ualoženie povinnosti primátorovi konať z dôvodu jeho nečinnosti.

Podľa Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta P., mesto ako spoločníka alebo akcionára na valnom zhromaždení obchodnej spoločnosti zastupuje primátor alebo ním splnomocnená osoba. Teda podľa rozhodnutia mesta vykonáva pôsobnosť valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti primátor.

Podľa argumentácie žalobcu (prokuratúr SR): Schválenie zástupcov mesta v štatutárnych a kontrolných orgánoch obchodnej spoločnosti zriadenej mestom, zastupiteľstvom má charakter poverenia (pokynu) akcionára (spoločníka) pre primátora (starostu) na výkon hlasovacích práv v konkrétnej otázke a vychádza z § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení. V otázkach vyhradenej pôsobnosti mestského zastupiteľstva primátor prejavuje vôle obce (rozhodnutie mestského zastupiteľstva) navonok voči tretím osobám, pričom z pozície funkcie štatutára mu nevyplýva v oblasti vyhradenej pôsobnosti mestského zastupiteľstva oprávnenie vytvárať vôle, ktorú potom prejavuje navonok práve v podobe právnych úkonov urobených na základe uvedeného konateľského oprávnenia. Je neprípustné, aby dochádzalo k ignorancii uznesení mestského zastupiteľstva, ktorými tento orgán prejavil vôle mesta v oblasti mu výlučne vyhradenej.

Podľa argumentácie žalovaného (mesta): Akt odvolania a volby členov orgánu spoločnosti – predstavenstva podľa Obchodného zákonníka realizuje valné zhromaždenie, teda primátor. Absentoval navyše aj návrh primátora na schválenie zvolenia zástupcov mesta do orgánov obchodnej spoločnosti, keďže takýto návrh primátora podaný ani nikdy neboli. Na rozhodovanie o odvolaní zástupcov mesta ani nemalo mestské zastupiteľstvo právomoc, keďže táto patrí podľa zákona len primátorovi.

Poznámka autora: Stotožňujem sa s právnou argumentáciou prokuratúry (žalobcu), avšak Krajský súd P. právne otázky vyhodnotil presne opačne. Odôvodnenie tohto rozhodnutia je však mimoriadne strohé a neumožňuje bližšie pochopenie myšlienkových úvah súdu. Súd sa vôbec nezaoberal otázkou potreby návrhu starostu na schválenie zástupcov mesta do orgánov obchodnej spoločnosti, ani otázkou, či sa odvolanie člena orgánu obchodnej spoločnosti realizuje iba rozhodnutím starostu bez predchádzajúceho rozhodnutia zastupiteľstva.

Právny názor súdu:

„Mestské zastupiteľstvo uzneseniami nezrealizovalo akt schválenia zástupcov obce do štatutárnych a kontrolných orgánov obchodnej spoločnosti, tak ako to predpokladá díkcia zákona [§ 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení], ale ako to vyplýva z doslovného znenia uznesení, „schválilo zvolenie a odvolanie členov predstavenstva a dozornej rady ...“ Vzťahy v obchodnej spoločnosti bez ohľadu na jej formu, môžu byť upravené len v Obchodnom zákonníku a v rámci v ním uvedených splnomocňovacích ustanovení aj spoločenskou zmluvou, resp. stanovami alebo zakladateľskou listinou (napr. § 110, § 173 Obchodného zákonníka a pod.).

Zákon teda neprípísťa, aby napr. mestské zastupiteľstvo upravovalo vzťahy v spoločnostiach, a to ani v tých, v ktorých je mesto akcionárom, spoločníkom, či zakladateľom, resp., aby upravovalo, akým spôsobom sa zvolávajú valné zhromaždenia, čo bude ich obsahom a ako má zástupca mesta na ich zasadnutí postupovať. Ako už bolo uvedené, tieto vzťahy sú upravené len spoločenskou zmluvou, stanovami a podobne.“

Poznámka autora: Z rozhodnutia sp. zn. 2S/3/2014 z 11. 9. 2014 však vyplýva paradoxný a podľa môjho názoru neakceptovateľný záver, že starosta je oprávnený, nie však povinný, realizovať na valnom zhro-

HOSPODÁRENIE

maždení zmenu orgánu obchodnej spoločnosti (menovanie/odvolanie) v intenciach rozhodnutia zastupiteľstva. To znamená, že starosta je súčasťou viazaný návrhom zastupiteľstva v tom zmysle, že nemôže menovať iného, než zastupiteľstvom schváleného zástupcu. Na druhej strane však nie je povinný prijať samotné rozhodnutie starostu pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia o menovaní/odvolaní člena orgánu obchodnej spoločnosti, hoci bolo zastupiteľstvom rozhodnuté o zástupcoch obce v orgánoch obchodnej spoločnosti.

d) Uznesenie zastupiteľstva ako podmienka realizácie zmien v orgánoch obchodnej spoločnosti starostom obce pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia

*Rozhodnutie Okresný súd
Banská Bystrica
sp. zn. 61Exre/152/20105-462
z 26. 1. 2016*

Skutkový stav:

Primátor mesta P. bez predchádzajúceho rozhodnutia mestského zastupiteľstva o schválení zástupcov do orgánov obchodnej spoločnosti B,

Závery:

So zreteľom na analýzu nestabilnej rozhodovacej činnosti súdov a uplatnenie môjho právneho názoru formuľujem nasledovné závery k pôsobnosti starostu obce a obecného zastupiteľstva v obchodných spoločnostiach:

- Schvaľovanie zástupcov do orgánov obchodných spoločností zastupiteľstvom nie je podmienené návrhom starostu [z gramatického výkladu vyplýva, že návrhové oprávnenie (obmedzenie) sa týka len rozpočtových a príspevkových organizácií obce].
- Zákonodarcom v § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení použitý pojem „schválenie“ je potrebné vyklaňať rozširujúco (extenzívne) a subsumuje tak rozhodnutie zastupiteľstva o ustanovení do funkcie zástupcu obce v orgánoch obchodnej spoločnosti, ako aj rozhodnutie zastupiteľstva o zbavení osoby tejto funkcie. Aj z etymologického hľadiska význam slova „schvaľovať“ znamená dať súhlas na niečo, prejaviť súhlas s niečím, uznať niečo, ai.
- Starosta pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti iba prejaví už vytvorenú vôľu obecného zastupiteľstva tak, že podľa jeho uznesenia menuje, alebo odvolá zástupcu obce v orgánoch obchodnej spoločnosti podľa Obchodného zákonníka. V opačnom prípade je nezákonne nečinný.
- Starosta je povinný menovať i odvolať na základe uznesenia obecného zastupiteľstva zástupcu obce v orgánoch obchodnej spoločnosti, t. z., že starosta je prejavom vôľe zastupiteľstva pri menovaní alebo odvolaní členov orgánov obchodnej spoločnosti viazaný.

s. r. o. prijal rozhodnutie pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti o zmenách v osobách členov dozornej rady s. r. o. (odvolane doterajších a menovanie nových členov). Časť poslancov mestského zastupiteľstva sa na súde domáhala navrátenia do pôvodného stavu zápisu členov dozornej rady obchodnej spoločnosti B, s. r. o.

Právny názor súdu:

Zákonodarca v § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení rozdelil kompetencie medzi zastupiteľstvo ako orgán obce rozhodujúci o základných otázkach života obce a starostu ako štatutárny výkonný orgán obce. Ak teda zákon zveril v § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení zastupiteľstvu oprávnenie rozhodovať o schvaľovaní zástupcov obce do orgánov obchodnej spoločnosti založených obcou, tak potom bola zákonom delegovaná právomoc schvaľovania uvedených zástupcov na obecné zastupiteľstvo. Funkcia starostu ako štatutárneho orgánu obce znamená oprávnenie konáť v mene mesta, t. j. jediného spoločníka mestskej obchodnej spoločnosti B, s. r. o., t. j. vyjadrovať vôľu obce vo vzťahu k tretím osobám novonok. Táto funkcia starostu však v žiadnom prípade sama o sebe nezahŕňa oprávnenie starostu aj vy-

tvárať vôľu obce starostom. Konať starostu pri menovaní zástupcov obce do orgánov obchodnej spoločnosti je iba prejavením už vytvorenej vôľe obce rozhodnutím obecného zastupiteľstva.

Na strane druhej, vôľa vytvorená uznesením mestského zastupiteľstva môže účinky novonok vyvolať len v prípade nadväzujúceho úkonu starostu ako štatutárneho orgánu obce oprávneného konáť novonok voči tretím osobám pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti.

Ak mal preto súd v danom prípade preukázať, že nebola vytvorená vôľa, na to zákonom oprávneným orgánom, a to rozhodnutím mestského zastupiteľstva o zmene v osobách orgánu obchodnej spoločnosti, bez takto vytvorenej vôľe mesta, na to oprávneným orgánom, nemohol primátor ako štatutárny orgán jediného spoločníka (mesta) platne a účinne prijať rozhodnutie v mene jediného spoločníka o zmenách v osobách členov orgánov obchodnej spoločnosti vzhľadom na absenciu vytvorenia vôľe oprávneného orgánu mesta na prijatie takéhoto rozhodnutia. Takýto úkon primátora nie je spôsobilý založiť, zmeniť alebo zrušiť žiadne právne účinky, t. j. v danom prípade vyvolať zmenu v osobách členov orgánu obchodnej spoločnosti.

HOSPODÁRENIE

Ked spoločník – obec rozhodne svojím orgánom, a to zastupiteľstvom prostredníctvom uznesenia o schválení alebo odvolaní konateľa (alebo iného člena orgánu obchodnej spoločnosti), tak takéto rozhodnutie vyplývajúce z uznesenia zastupiteľstva sa stáva podkladom pre menovanie alebo odvolanie člena orgánu obchodnej spoločnosti starostom. Takéto uznesenie zastupiteľstva však ešte samo o sebe nie je rozhodnutím valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti, je iba rozhodnutím obce.

- Pôsobnosť valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti je vyhradená právomoc starostu a nie je ju možné zveriť rozhodnutím obecného zastupiteľstva zastupiteľstvu.
- Pôsobnosť valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti je vyhradená právomoc starostu a nie je ju možné zveriť rozhodnutím obecného zastupiteľstva jednotlivým poslancom.
- Z rozdelenia kompetencií medzi starostu obce a obecné zastupiteľstvo vyplýva:
  - starosta nemôže bez predchádzajúceho rozhodnutia obecného zastupiteľstva podľa § 4 ods. 11 písm. l) zákona o obecnom zriadení platne rozhodnúť o menovaní a odvolaní členov orgánov obchodnej spoločnosti;
  - samotné rozhodnutie obecného zastupiteľstva podľa § 4 ods. 11 písm. l) zákona o obecnom zriadení nemôže samo o sebe platne vyvolať účinky menovania/odvolania členov orgánov obchodnej spoločnosti bez nasledujúceho rozhodnutia starostu obce pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti;
  - pojem „schvaľovať“ podľa § 4 ods. 11 písm. l) zákona o obecnom zriadení nemožno vyklaďať vo význame „menovať a odvolávať“ podľa Obchodného zákonníka. Schvaľovacia procedúra v obecnom zastupiteľstve predstavuje štádium pred vymenovaním/odvolaním člena orgánu obchodnej spoločnosti starostom.

Nezlučiteľnosť funkcií, zamestnaní a činností (inkompatibilita) v orgánoch obchodných spoločností

Obecné zastupiteľstvo môže schváliť za zástupcov obce v orgánoch obchodnej spoločnosti:

- starostu obce,
- poslancov obecného zastupiteľstva,
- zamestnancov obce (s vylúčením hlavného kontrolóra obce podľa § 18 ods. 2 písm. c) zákona o obecnom zriadení),
- akúkoľvek tretiu osobu, pokiaľ jej členstvo nie je obmedzené osobitnými právnymi predpismi.

V zmysle Čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení zákona č. 545/2005 Z. z. starosta obce môže byť členom štatutárneho a dozorného orgánu spoločnosti s majetkovou účasťou obce.

V prípade viacosobových spoločností, kde nie je jediným spoločníkom/akcionárom obec, je **starosta**

obce zástupcom obce na valnom zhromaždení obchodnej spoločnosti s majetkovou účasťou obce. V takomto prípade nemôže byť starosta obce súčasne štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu a členom dozornej rady takéto viacosobovej obchodnej spoločnosti (toto obmedzenie však platí nielen pre starostu obce, ale aj pre ľubovoľné iné osoby).

Za výkon funkcií v obchodných spoločnostiach s majetkovou účasťou obce (jednoosobovej i viacosobovej) nesmie starosta obce poverať odmenu.

Obmedzenia podľa Čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení zákona č. 545/2005 Z. z. sa vôbec nevzťahujú na poslancov obecných zastupiteľstiev, mestských zastupiteľstiev a poslancov zastupiteľstiev mestských častí v Bratislave a v Košiciach.

Pre skúmanie otázky inkompability je rozhodujúci aj moment vzniku postavenia člena orgánu obchodnej spoločnosti. Rozhodnutie

valného zhromaždenia o ustanovení, resp. o zániku členstva v orgánoch obchodnej spoločnosti je **účinné ku dňu konania valného zhromaždenia, nie ku dňu zmeny zápisu v obchodnom registri.** Funkčné obdobie členov orgánov v spoločnosti s ručením obmedzeným je časovo neobmedzené, ak stanovy neurčia inak. V akciovnej spoločnosti je funkčné obdobie členov orgánov maximálne 5 rokov.

Právny vzťah obchodnej spoločnosti a členov orgánov obchodnej spoločnosti

Obchodná spoločnosť uzatvára s členmi orgánov obchodnej spoločnosti **zmluvy o výkone funkcie**, ktoré schvaľuje valné zhromaždenie obchodnej spoločnosti. Výkon funkcie môže byť bezplatný alebo odplatný (s výnimkou starostu obce, u ktorého musí byť výkon funkcie v orgánoch obchodnej spoločnosti s majetkovou účasťou obce vždy bezodplatný). Zmluva o výkone funkcie je **mandátnou zmluvou** podľa Obchodného zákonníka, pričom medzi spoločnosťou a čle-

HOSPODÁRENIE

nom orgánu vzniká zásadne obchodnoprávny vzťah.

Povinná existencia obchodnoprávneho vzťahu nevylučuje, aby člen orgánu obchodnej spoločnosti bol zároveň **zamestnancom obchodnej spoločnosti**, t. j. mal paralelne pracovnoprávny vzťah s obchodnou spoločnosťou. Napríklad predseda predstavenstva akciovéj spoločnosti môže byť súčasne riaditeľom spoločnosti, alebo konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným môže byť zároveň riaditeľom tejto spoločnosti s ručením obmedzeným.

Podľa ustanovenia § 7 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z. z. *Zákonník práce* v z. n. p. (ďalej len „*Zákonník práce*“):

„So zamestnancom, ktorý je aj štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, dohodne podmienky podľa § 43 ods. 1 v pracovnej zmluve orgán alebo právnická osoba, ktorá ho ako štatutárny orgán ustanovila.“ t. j. valné zhromaždenie, ktorého pôsobnosť vykonáva starosta obce.

Samotným odvolaním z funkcie štatutárneho alebo kontrolného orgánu obchodnej spoločnosti pracovný pomer zamestnanca obchodnej spoločnosti nezaniká.

Odvolanie z funkcie štatutárneho alebo kontrolného orgánu spoločnosti môže byť dôvodom pre skončenie pracovného pomeru výpove-

ďou podľa § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce, t. j., ak zamestnanec prestal splňať požiadavky podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce, čiže v situácii, ak osobitný predpis ustanovuje voľbu alebo vymenovanie ako predpoklad vykonávania funkcie štatutárneho orgánu, alebo vnútorný predpis zamestnávateľa ustanovuje voľbu alebo vymenovanie ako požiadavku vykonávania funkcie vedúceho zamestnanca v pramej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu, pracovný pomer s týmto zamestnancom sa zakladá písomnou pracovnou zmluvou až po jeho zvolení alebo vymenaní.

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD., advokát

Z PRÁVNEJ PRAXE

Konflikt záujmov a nezlučiteľnosť funkcií – odpovede na otázky z praxe

Na otázky tohto druhu reaguje odborná i laická verejnosť veľmi citlivovo. Je to prirodzené, pretože ide o priemet vlastného pocitu spravodlivosti, či nespravodlivosti, ktorá je etickým atribútom vnímania okolnej reality. Súčasne je však potrebné starostlivo hodnotiť príslušné právne pravidlá, pretože spravodlivosť založená na práve (legálna spravodlivosť), ktorá sa má rovnako uplatňovať na všetkých, sa môže dosť podstatne lísiť od spravodlivosti vnímanej jednotlivcom (etická spravodlivosť), čo je ideál, ktorý ani zdaleka nie je vnímaný rovnako.

Konflikt záujmov a nezlučiteľnosť funkcií sú dve rôzne veci

?

Otázka č. 1:

Kontrolórka dňa 1. 9. 2016 nastúpila do zamestnania ako učiteľka ZŠ v zriadenoteskej

pôsobnosti obce, kde zároveň zastáva funkciu hlavného kontrolóra. Ako prednosta úradu ma zaujíma výklad právnej úpravy, resp. ak existuje v tejto súvislosti nejaký judikát, či nejde o konflikt záujmov?

Položená otázka dokumentuje prelišanie dvoch inštitútov spomínaných v nadpise. Je preto nevhnutné postupovať veľmi dôkladne a s presným rozlišením, o čo ide.

K nezlučiteľnosti funkcie

Nezlučiteľnosť funkcie je právnou normou vymedzený kolízny súbeh dvoch pozícii (funkcií alebo funkcie a povolania), s ktorým právne pravidlá spájajú prísnym právnym následok – zánik jednej z kolidujúcich pozícii. V prípade hlavného kontrolóra upravuje nezlučiteľnosť funkcie zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p. (ďalej

len „zákon o obecnom zriadení“) nasledovne:

zákon o obecnom zriadení – výňatok

§ 18

- (2) Funkcia hlavného kontrolóra je nezlučiteľná s funkciou
  - a) poslanca,
  - b) starostu,
  - c) člena orgánu právnickej osoby, ktorej zriaďovateľom alebo zakladateľom je obec,
  - d) iného zamestnanca obce,
  - e) podľa osobitného zákona.

§ 18a

Prepodklady na výkon funkcie, volba a skončenie výkonu funkcie

- (8) Výkon funkcie hlavného kontrolóra zaniká
  - g) dňom, keď začal vykonávať funkciu podľa § 18 ods. 2.

Z aspektu položenej otázky funkcia zamestnanca obcou zriadenej príspievkovej alebo rozpočtovej organizácie celkom zrejmé nepatrí medzi nezlučiteľné funkcie. Okrem právneho aspektu má nezlučiteľnosť